

Гуляєва Л.П. Ринок освітніх послуг: виклики сучасності Збірник матеріалів науково практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 11 червня 2019 р.) [Укл. Т. Семигіна, О. Корчинська, О. Жук]. Київ: АПСВТ, 2019. С.25-27.

ГРАНТОВІ ПРОГРАМИ ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Гуляєва Л.П.

В умовах дефіциту фінансових ресурсів вищі навчальні заклади України мають звернути особливу увагу на можливість залучення грантових коштів ЄС як на інструмент фінансової підтримки інновацій на ринку освітніх послуг, так і на шлях до розвитку навчального закладу, підвищення його конкурентоспроможності на ринку.

Серед таких інструментів – Модуль Жан Моне в рамках грантової програми ЄС «Еразмус+» – це коротка програма викладання (або курс) в галузі європейських студій у закладі вищої освіти з мінімальною тривалістю модулю – 40 академічних годин на один навчальний рік [Національний Еразмус+ офіс в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/erasmus/zhan-mone/152-vykladannia-i-doslidzhennia/1838-vykladannia-i-doslidzhennia.html>]. Модулі можуть зосереджуватися на одній конкретній дисципліні в галузі європейських студій або ґрунтуватися на мультидисциплінарному підході. Модуль Жан Моне запроваджує та закріплює євроінтеграційну тематику у навчальних програмах, які до того лише обмежено включали питання, пов'язані з ЄС; доносять факти та знання про Європейський Союз до широкої аудиторії: учнів, студентів, інших зацікавлених громадян. Модуль Жан Моне повинен мати одну з таких форм:

- загальні або вступні курси з питань Європейського Союзу;
- спеціалізовані курси про події, основні тенденції та стан розвитку Європейського Союзу;
- літні школи, інтенсивні курси, що супроводжуються визнанням здобутих знань.

Академія праці, соціальних відносин і туризму (АПСВТ) з 2016р. успішно впроваджує проект «Фінансовий сектор Європейського союзу як рушій сталого розвитку: європейська інтеграція, реформи, перспективи мережевої економіки» за програмою ЄС «ЕРАЗМУС+» напрямку «Модуль Жан Моне» [«The EU financial sector as a driver for sustainable development: european integration, policy reform and networked economy perspectives» [Electronic resource] // the Erasmus+ Project Results Platform. – <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplus-project-details-page/?nodeRef=workspace://SpacesStore/d21367ee-7a9a-4fb3-9a31-2c0d84eca551>], що має на меті підвищення поінформованості українського суспільства щодо розвитку фінансового сектора ЄС та його ролі у забезпеченні сталого розвитку регіону.

Тематика модуля обрана не випадково: в Україні зростає потреба підвищення фінансової грамотності громадян як спроможності у складних економічних, політичних, соціальних умовах забезпечити достойний рівень життя для себе та своїх близьких. Результати загальнонаціонального дослідження рівня фінансової грамотності, фінансової інклюзії та фінансового добробуту в Україні у 2018 р. засвідчили, що Україна відстає за рівнем фінансової грамотності від провідних країн світу (оцінка 11,6 з максимально можливих 21 бала), недостатня фінансова грамотність – однаково актуальна проблема усіх українців незалежно від віку, статі, регіону проживання; низький рівень користування фінансовими послугами та продуктами (40% населення за останні два роки не користувались жодними фінансовими послугами або продуктами); високий суспільний запит на підвищення фінансової грамотності [Стратегія фінансової грамотності: версія 1.0 [Електронний ресурс]. НБУ. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=96715983>]. Отже, потрібні знання та навички для прийняття фінансових рішень, адекватних тій складній ситуації, що спостерігається в Україні, причому як розуміння тенденцій розвитку української фінансової системи, так і специфіки функціонування фінансового сектора ЄС.

Цілями проекту АПСВТ є:

- ✓ Просування інноваційного погляду на фінансовий бізнес в ЄС як на стійкий сектор європейської економіки в українському суспільстві.
- ✓ Підвищення якості професійної підготовки в Україні та ЄС шляхом створення нового курсу з європейських студій «Фінансовий сектор ЄС як рушій сталого розвитку: європейська інтеграція, реформи, перспективи мережевої економіки» для студентів АПСВТ та широкого кола зацікавлених осіб. Набуття слухачами курсу актуальних знань про розвиток фінансового сектора ЄС, формування навичок цінних для їх академічного та професійного зростання, підвищення їх громадянської активності.
- ✓ Формування нового типу споживачів фінансових послуг, які вимагають від фінансових установ, високої якості послуг та соціально відповідальної поведінки;
- ✓ Сприяння науковим дослідженням та допомога у отриманні першого викладацького досвіду для молодих дослідників фінансового сектора ЄС.

Основним інноваційним продуктом проекту є навчальний курс з європейських студій «Фінансовий сектор Європейського Союзу як рушій сталого розвитку: європейська інтеграція, реформи, перспективи мережевої економіки» (2016-2019рр.), який викладається мультинаціональною командою з 7 досвідчених дослідників з потужним викладацьким досвідом з 4 країн світу: Україна (проф. Гуляєва Людмила, Ткаченко Яніна, Ковтонюк Катерина, Шемет Тетяна), Італія (проф.Джільберто Марзано), Німеччина (проф.Томас Буркхардт), Великобританія (проф. Євгеній Козловський). Відповідно до вимог грантової програми навчальний курс викладався тричі: 2016/2017 н.р. (курс прослухав 171 слухач), 2017/2018н.р.(148 слухачів), 2018/2019н.р. (150 слухачів). Було розроблено два формати навчального курсу: 1) класичний формат для денної форми навчання (60 годин лекційних та семінарських занять); 2) інтенсив-курс для заочної форми навчання (24 години лекцій та практичних занять).

Структура курсу «Фінансовий сектор ЄС як рушій сталого розвитку...» передбачає 13 тем, які відображають сучасні тенденції розвитку фінансових ринків ЄС, проблем та успіхів їх функціонування, з

максимальним акцентом на можливостях практичного застосування слухачами курсу отриманих знань та навичок у своєму житті :

- ✓ Сучасний фінансовий сектор ЄС: структура, модель управління і сучасні виклики;
- ✓ Роль фінансового сектора ЄС в забезпеченні сталого розвитку: сутність, передумови, проблеми та завдання;
- ✓ Огляд європейської системи фінансового нагляду та регулювання: реформи для збільшення відповідальності;
- ✓ Посилення інтеграційних процесів в Європейському фінансовому середовищі: об'єднання ринків капіталу, розвиток банківського союзу;
- ✓ Фінансові послуги для мережевої економіки: забезпечення інфраструктури, сталі процеси та європейська політика;
- ✓ Нові інструменти для фінансування сталого розвитку в ЄС;
- ✓ Пропозиція стійких фінансових продуктів в області проектного фінансування;
- ✓ Європейський ринок соціально-відповідальних інвестицій (SRI)
- ✓ Передова практика сталого розвитку в європейській банківській системі;
- ✓ Соціальне підприємництво, фінансування малого й середнього бізнесу, довгострокове фінансування в ЄС: потенціал фінансових інститутів;
- ✓ Використання ESG методики фінансовими установами ЄС;
- ✓ Краудфандинг як новий інструмент: можливості для сталого розвитку;
- ✓ Забезпечення сталого розвитку фінансового сектора України: сучасний стан та перспективи в контексті європейської інтеграції.

Варто зауважити, що курс розкриває не лише ті зміни та ініціативи, що відбуваються під дією реформування фінансового регулювання та нагляду в ЄС, а й ініціативи продиктовані самими учасниками ринку: стрімкий розвиток краудфандингу завдяки електронним краудфандинг-платформам, розвиток ринків соціально-відповідальних інвестицій, проектного фінансування, поява сталих фінансових інструментів, міжнародні та європейські стандарти фінансового бізнесу. Передбачені практикуми для учасників освітніх програм проекту щодо заснування власних соціальних підприємств, проведення кампаній на краудфандингових платформах, фінансового планування життя тощо.